

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Πολιτιστική Αναπαράσταση

Ενότητα 4

Δημήτρης Παπαγεωργίου

Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

4) Πολιτιστική αναπαράσταση

Με τον όρο **πολιτιστική αναπαράσταση**, αποδίδουμε σε γενικές γραμμές κάθε πρακτική που εστιάζεται στην αναπαραγωγή **πολιτιστικών δεδομένων** με σκοπό τη συνακόλουθη **προβολή** τους προς διάφορες κατηγορίες **δεκτών** ή **χρηστών**, που συγκροτούν το **κοινό** στο οποίο στοχεύει κάθε δράση **προβολής**.

Σε μια ιστορική προοπτική, οι πρακτικές της **πολιτιστικής αναπαράστασης** ξεκινούν από τη **μίμηση**, περνούν στην **αφήγηση (με τη μορφή λόγου)** και στα **τελετουργικά (θρησκευτικά και κοσμικά) δρώμενα (rituals)**, συνεχίζονται με τη **ζωγραφική** και τη **γραφή**, αρχικά με τη μορφή στοιχειακών, ελλειπτικών (ανα)παραστάσεων και συμβόλων και στη συνέχεια με διάφορες εξελιγμένες εικαστικές μορφές, αλλά και συστήματα γραφής, από ιδεογράμματα μέχρι τα σύγχρονα αλφάβητα, περιλαμβάνουν τις **παραστατικές τέχνες**, τις **τυπογραφικές και ηλεκτρονικές εκδόσεις κειμένων**, τις **ευρύτερες αναλογικές και ψηφιακές εκδοχές αναπαράστασης με τη χρήση εικόνας** (αφίσα, φωτογραφία, κινηματογράφος, video) ή **ήχου** (δίσκοι, κασέτες, audio CD's), τις **οργανωμένες εκδηλώσεις** (παραστάσεις, θεάματα, δημόσια δρώμενα), τις **πολυμεσικές (multimedia) εκδόσεις**, τη δημιουργία **αναλογικών και εικονικών (virtual) εκθέσεων** (σε μουσεία, εκθεσιακούς χώρους, εικονικά περιβάλλοντα), κ.ο.κ.

Σε αυτή την ιστορική διαδρομή, οι διαχρονικές τεχνολογικές εξελίξεις έπαιζαν πάντα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των πρακτικών της **πολιτιστικής αναπαράστασης**, αλλά και των **πολιτιστικών προϊόντων** που παράγονται σ' αυτή την προοπτική

Σ' αυτό το πλαίσιο, οι σύγχρονες πρακτικές της **πολιτιστικής αναπαράστασης** διαφοροποιούνται αισθητά από τις παλιότερες, ως προς τέσσερα κομβικά χαρακτηριστικά:

- βασίζονται σε μια **«υπερσυσσώρευση» νέων διαθέσιμων μέσων και τεχνικών**, που συνδέεται με την «εκρηκτική» τεχνολογική ανάπτυξη των «δυτικών» κοινωνιών (ιδιαίτερα μετά τα μέσα του 19^{ου} αι.) και δεν έχει (μάλλον) παρατηρηθεί ξανά στην ανθρώπινη ιστορία,
- συνδυάζονται με τη **(μαζική πολλές φορές) δημιουργία μιας μεγάλης ακολουθίας πολιτιστικών προϊόντων**, τα οποία συνδέονται με ποικίλες οικονομικές και κοινωνικές χρήσεις, δραστηριότητες και ομάδες - στόχους,
- διαθέτουν εμβέλεια και ταχύτητα διάδοσης εξαιρετικά μεγάλες, **σε τοπικό, αλλά και υπερτοπικό (έως και παγκόσμιο) επίπεδο**,
- ανταλλάσσουν άμεσα και εύκολα στοιχεία μεταξύ τους, με αποτέλεσμα να αποκρυσταλλώνονται

σταδιακά ορισμένα ομογενοποιημένα παγκόσμια εκφραστικά πρότυπα (φόρμες)

Οι σύγχρονες πρακτικές της **πολιτιστικής αναπαράστασης** αποτελούν ένα από τους βασικούς μηχανισμούς **ομογενοποίησης** αλλά και **διαφοροποίησης** εθνοτικών ή θρησκευτικών ομάδων, κοινωνικών στρωμάτων, σχολών και τεχνοτροπιών τέχνης, «παραδόσεων» και καινοτομιών, σε παγκόσμιο επίπεδο: τα (περισσότερα από τα) σύγχρονα **πολιτιστικά προϊόντα, αποτυπώνουν και αναπαράγουν ταυτόχρονα, τόσο την επιβεβαίωση μιας παγκόσμιας διαχρονικής πολιτιστικής συνέχειας, όσο και όψεις και εκδοχές των διακρίσεων που αποδίδουν την ιδιαίτερη πολιτιστική ταυτότητα των παραγωγών καθώς και των δεκτών/καταναλωτών στους οποίους απευθύνονται.**

Σε αυτό το πλαίσιο, οι πρακτικές της **πολιτιστικής αναπαράστασης** αντανακλούν τις διαδικασίες σύγκρουσης αλλά και σύνθεσης υπερτοπικών και τοπικών πολιτισμικών πρακτικών, επιβιώσεων του παρελθόντος και νεωτερισμών, συλλογικών και προσωπικών επιλογών, ως **κομβικές διαδικασίες επικοινωνίας**: η αέναη αποδόμηση, κατασκευή και ανακατασκευή **πολιτιστικών διακρίσεων**, που προσδιορίζουν την **πολιτιστική ταυτότητα** συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων, κατηγοριών ή προσώπων, συνδέεται και συναρτάται με την **προβολή** τους. Ουσιαστικά διαμορφώνεται μια αμφίδρομη σχέση μεταξύ των **πολιτιστικών δρωμένων** και **τεχνουργημάτων** και των **πολιτιστικών προϊόντων** που συγκροτούν τη **δημόσια προβολή** τους προς γενικές ή ειδικές κατηγορίες κοινού - στόχου.